

اولین کتفرانس ملی پژوهش های کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

رابطه برخی متغیرهای انگیزشی، نگرشی و عملکردی با خودناتوان سازی تحصیلی در دانش آموزان

آزیتا یوسفی^۱، زهرا فروزش^۲

- ۱ - کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، واحد بهبهان
آموزگار آموزشگاه هیأت امنایی صدیقات ۱، شهرستان بهبهان
- ۲ - کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه آزاد، واحد بهبهان
آموزگار آموزشگاه هیأت امنایی صدیقات ۱، شهرستان بهبهان

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه برخی عوامل پیشاینده انگیزشی، نگرشی و عملکردی با تمایل به استفاده از راهبردهای خودناتوان ساز تحصیلی در دانش آموزان است. به همین منظور، تعداد ۶۰۰ نفر از دانش آموزان پسر شاغل به تحصیل در پایه اول متوسطه شهر بهبهان، در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ انتخاب و با استفاده از پرسشنامه "مجموعه الگوهای یادگیری انطباقی" ساخته میدگلی و همکاران (۲۰۰۰) مورد بررسی قرار گرفتند؛ این مجموعه شامل ۲۶ مقیاس است که در این تحقیق ۹ مقیاس هدف تبحری دانش آموز، هدف عملکردی دانش آموز، ادراک از هدف تبحری معلم، ادراک از هدف عملکردی معلم، ادراک از هدف تبحری والدین، ادراک از هدف عملکردی والدین، خودکارآمدی تحصیلی، بدبینی نسبت به مدرسه و خودناتوان سازی تحصیلی دانش آموزان بکار گرفته شد. یافته ها نشان دادند، داشتن هدف تبحری و ادراک از هدف تبحری معلم، برای دانش آموز و همچنین، خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی قبلی بالا، با تمایل دانش آموزان به استفاده از راهبردهای خودناتوان ساز تحصیلی رابطه منفی دارد؛ ولی ادراک از هدف عملکردی دبیران، رابطه مثبتی را با خودناتوان سازی تحصیلی نشان داد. در این میان عملکرد تحصیلی قبلی دانش آموزان، بیشترین سهم را در پیش بینی متغیر خودناتوان سازی تحصیلی داشته است. نتایج این پژوهش مدیران و معلمان مدارس را به این نکته رهنمون می سازد تا با اتخاذ سیاست هایی، اهداف تبحری را در دانش آموزان و معلمان گسترش دهند و با استفاده از راهبردهای حمایتی، دانش آموزان ضعیف تحصیلی را به تلاش بیشتر تشویق نمایند تا ضمن کاهش استفاده از راهبردهای خودناتوان ساز تحصیلی، به بهبود روند تحصیلی دانش آموزان منجر گردد.

کلید واژه: خودناتوان سازی، هدف تبحری، هدف عملکردی، خودکارآمدی

۱ - مقدمه

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از جمله بحث هایی است که توجه بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده است؛ پیشرفت تحصیلی نه تنها به توانایی ها و استعدادها، بلکه به انگیزه ها، نتایج عملکرد و نوع نگرش آنها نیز بستگی دارد. امروزه پژوهشگران آموزشی بر این باورند که نقش انگیزه در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان کمتر از استعداد و توانایی آنها نیست. انگیزه پیشرفت تحصیلی^۱ یک فرایند روان شناختی است که در هدایت، نیروبخشی و تداوم رفتار مؤثر است و رفتار دانش آموز را به سمت یادگیری، هدایت و نگهداری می کند (مورنو^۲، ۲۰۱۲). هرگاه انگیزه تحصیلی یا عوامل مرتبط با آن در دانش آموزان ضعیف باشد، باید منتظر بوجود آمدن افت تحصیلی نیز بود.

^۱ academic achievement motivation

^۲ Moreno